

ESTAT UNITARI

Introducció:

Aquest tipus d'Estat es caracteritza per la centralització del poder, amb un sol govern que controla tot el territori. Un estat unitari és una forma d'estat on el poder està concentrat. Poden existir regions, províncies o departaments amb més o menys competències, però el gruix d'aquestes es concentren en el govern central; els poders judicial i legislatiu també estan centralitzats. No hi ha diferències en les lleis en tot el territori. En l'àmbit judicial normalment hi ha un Tribunal Superior, amb jurisdicció a tot el país. Tot i que hi ha tribunals a les províncies, regions o departaments, l'òrgan nacional es converteix en l'última instància per administrar justícia.

En aquests estats només hi ha una sola Constitució, mentre que en alguns Estats federals en poden coexistir diverses. La sobirania, la població i el territori són descrits en les seves lleis com a únics.

L'Estat Unitari, jurídicament considerat, té en la unitat la seva característica bàsica, tant en el seu fonament, com en la seva estructura i en el seu exercici, ja que la normativitat jurídica és una sola i vàlida per a tot el territori nacional, no podent coexistir en un altre ordre jurídic en tot l'espai físic on exerceix la seva sobirania

Entre els estats unitaris, que solen provenir de les antigues monarquies absolutes, destaca l'exemple de França. La centralització en aquest país europeu és molt alta, i fins i tot en els últims anys ha recuperat competències cedides als departaments

Un estat unitari és l'oposat a un estat federal o confederal.

Tipologies:

Hi ha tres classes de centralisme:

Centralisme pur: Un estat centralitzat pur és el model estatal en què es dona una unitat política i territorial que porta amb si la unitat administrativa. El poder central és l'únic que té la facultat de dictar normes i és l'únic que gestiona els serveis i té cura d'administrar el país. La centralització es justifica en la necessitat que l'Estat arribi a tots per igual, per mantenir la unitat i la cohesió nacional i per evitar la dispersió de poder.

No obstant això, un estat totalment centralitzat és difícil de mantenir perquè el poder central no pot realitzar-ho tot i perquè les comunitats inferiors tenen una existència, tenen una exigència i estan cridades a complir unes tasques que el poder central no pot desconèixer. Un Estat unitari totalment centralitzat es va presentar en els inicis de la vida estatal i és un esquema ideal però no té realitat pràctica.

Al món, són molt pocs els estats en què no hi ha divisions administratives, gairebé sempre microestats, com la Ciutat del Vaticà o Mònaco.

Centralisme amb descentralització administrativa: Aquesta forma d'Estat es basa en la delegació de competències administratives però la titularitat la segueix mantenint l'òrgan delegant, que delega a altres òrgans dependents jeràrquicament. Exemple: França.

La descentralització administrativa suposa el trasllat de competències de l'administració central de l'estat a noves persones jurídiques del dret públic, dotades d'un patrimoni propi. Tot i que el poder central té un control molt limitat sobre les activitats de les entitats documentades, aquestes es troben subjectes a les ordres d'aquell i no gaudeixen de personalitat jurídica pròpia. L'objectiu d'aquest tipus de descentralització és aconseguir una gestió administrativa més àgil i efectiva.

Centralisme amb descentralització política i administrativa:

És el model més lax de centralisme, també anomenat "federalisme unitari". Constitueix en un model més o menys federal que no obstant això coincideix en la predominança del poder central sobre les províncies.

En aquest model els poders, competències i funcions administratives, normatives i de govern es traslladen a un òrgan amb una base territorial determinada (regió, territori, localitat, comuna, etcètera), una certa autonomia per crear el seu propi dret i un origen democràtic que emana d'un procés electoral. Per a alguns especialistes el més important de la descentralització política és que suposa un centre decisor amb capacitat per crear dret amb normes de la mateixa jerarquia que la llei comuna; per contra, la descentralització administrativa acota la facultat de l'entitat descentralitzada d'executar la llei nacional o dictar excepcionalment normes jurídiques sota la jerarquia de la llei comuna. Exemples de descentralització política i administrativa és Espanya, amb l'excepció del País Basc i Navarra a les que se sumen la descentralització fiscal.

Centralisme amb descentralització fiscal:

Segons Wiener, aquesta forma neix de «la recerca d'eficiència en la prestació i el finançament de béns públics locals i nacionals; significa arribar a un equilibri entre els nivells impositius, les despeses, les transferències dels governs centrals i els reglaments impostos sobre un govern local determinat.

Normalment en aquest model el territori amb descentralització fiscal recapta i administra els seus propis impostos i no depèn de transferències bidireccionals del estat central. Normalment hi ha un pacte amb l'estat central en que el territori descentralitzat fiscalment, paga a l'estat per aquells serveis que rep per part d'aquest estat, paga per aquells serveis que es presten des de l'estat central i no des de el territori descentralitzat, com ara Seguretat i Defensa, representació internacional, etc.

A Espanya els dos únics territoris amb descentralització fiscal son el País Basc i Navarra

Quan un país disposa dels quatre graus de descentralització: Administrativa, Política, Fiscal i Judicial, es considera un Estat Federal.

El tema de la descentralització segueix sent molt polèmic i de gran complexitat, de manera que en un model de desenvolupament pot ser adequat en alguns aspectes i inadequat en d'altres. És menester prendre en compte i analitzar les condicions concretes de cada país, sense oblidar la seva identitat, la seva història i les seves costums.

Diferències entre centralisme i federalisme

Les principals diferències entre els dos models són:

Un ordenament jurídic únic en el cas del centralisme. El federalisme, en canvi, disposa d'un ordenament doble: el propi de cada província o de cada estat federat, i el federal o global de la nació. Això permet que dos estats del mateix país tinguin algunes lleis diferents.

Una burocràcia descentralitzada en el cas del federalisme, permetent a cada estat o província administrar els seus assumptes de manera independent. Mentre que en l'ordre central, tot resideix en una jerarquia única que tendeix cap al centre.

Un maneig independent del pressupost provincial: en el cas del federalisme una part és destinada al manteniment del govern central; en el centralisme és aquest últim qui rep tots els diners i després ho redistribueix nacionalment.

Avantatges i desavantatges del centralisme

La centralització del poder convé als països que temen per la seva dissolució o que prefereixen erigir un poder únic i fort que reguli la nació, sobretot en casos en què hi ha molta desigualtat entre les províncies i es tem que una província rica, per exemple, no comparteixi prou les seves riqueses amb les veïnes més pobres.

El problema d'aquests models centrals és que la seva implantació genera molta fricció en els poders provincials i sovint deriva en models de poder més autoritaris, menys justos, en els quals es decideix des de molts quilòmetres de distància les mesures que haurien de beneficiar els ciutadans d'una província determinada, desconnectant així al poder de la realitat immediata del seu poble.

Si bé la descentralització permet un acostament ràpid i oportú a la presa de decisions, alhora que descongessa un grup de funcions en el nivell central, també dona peu a un desenvolupament territorial desproporcionat, impossibilita el veritable paper de l'Estat en la societat i posa les bases per a la conformació d'elits locals amb interessos particulars, que poden atemptar contra el benestar de la societat.

Llistat d'estats unitaris

Repúbliques unitàries

 [Afganistán](#) - [Albania](#) - [Argelia](#) - [Armenia](#) - [Benín](#) - [Birmania](#) -
 [Bolivia](#) - [Botsuana](#) - [Bulgaria](#) - [Burkina Faso](#) - [Burundi](#) - [Cabo Verde](#) -
 [Camerún](#) - [Chad](#) - [Chile](#) - [República de China \(Taiwán\)](#)
 [República Popular China](#) - [Chipre](#) - [Colombia](#) - [República del Congo](#)
 [República Democrática del Congo](#) - [Corea del Norte](#) - [Corea del Sur](#)
 [Costa Rica](#) - [Costa de Marfil](#) - [Croacia](#) - [Cuba](#) - [Dominica](#) -
 [Ecuador](#) - [Egipto](#) - [El Salvador](#) - [Eritrea](#) - [Eslovaquia](#) - [Eslovenia](#)
 [Estonia](#) - [Francia](#) - [Grecia](#) - [Guatemala](#) - [Guinea Ecuatorial](#) -
 [Guyana](#) - [Haití](#) - [Honduras](#) - [Hungría](#) - [Indonesia](#) - [Irán](#)
 [Irlanda](#) - [Islandia](#) - [Islas Marshall](#) - [Israel](#) - [Italia](#) - [Kazajistán](#)
 [Kenia](#) - [Kirguistán](#) - [Kiribati](#) - [Laos](#) - [Lesoto](#) - [Letonia](#) - [Líbano](#)
 [Liberia](#) - [Libia](#) - [Lituania](#) - [Macedonia](#) - [Madagascar](#) - [Malawi](#)
 [Maldivas](#) - [Malí](#) - [Malta](#) - [Mauricio](#) - [Mauritania](#) - [Moldavia](#)
 [Mongolia](#) - [Mozambique](#) - [Namibia](#) - [Nauru](#) - [Nepal](#) - [Nicaragua](#)
 [Níger](#) - [Palaos](#) - [Panamá](#) - [Paraguay](#) - [Perú](#) - [Polonia](#) -
 [Portugal](#) - [República Centroafricana](#) - [República Checa](#) - [República Dominicana](#) -
 [Ruanda](#) - [Rumania](#) - [Samoa](#) - [San Marino](#) - [Santo Tomé y Príncipe](#) -
 [Senegal](#) - [Seychelles](#) - [Sierra Leona](#) - [Singapur](#) - [Siria](#)
 [Somalia](#) - [Sri Lanka](#) - [Sudáfrica](#) - [Sudán](#) - [Surinam](#) - [Tayikistán](#)
 [Timor Oriental](#) - [Togo](#) - [Trinidad y Tobago](#) - [Túnez](#) - [Turkmenistán](#)
 [Turquía](#) - [Ucrania](#) - [Uganda](#) - [Uruguay](#) - [Uzbekistán](#) - [Vanuatu](#)
 [Vietnam](#) - [Yemen](#) - [Yibuti](#) - [Zambia](#) - [Zimbabue](#)

Monarquías unitarias

 [Andorra](#) - [Antigua y Barbuda](#) - [Arabia Saudita](#) - [Baréin](#) - [Bahamas](#)
 [Barbados](#) - [Belice](#) - [Brunéi](#) - [Bután](#) - [Camboya](#) - [Catar](#) -
 [Dinamarca](#) - [España](#) - [Granada](#) - [Jamaica](#) - [Japón](#) - [Jordania](#)
 [Islas Salomón](#) - [Kuwait](#) - [Liechtenstein](#) - [Luxemburgo](#) - [Mónaco](#)
 [Marruecos](#) - [Nueva Zelanda](#) - [Noruega](#) - [Omán](#) - [Países Bajos](#)
 [Papúa Nueva Guinea](#) - [Reino Unido](#) - [San Vicente y las Granadinas](#)
 [Santa Lucía](#) - [Suazilandia](#) - [Suecia](#) - [Tailandia](#) - [Tonga](#) - [Tuvalu](#)